

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Globalisering in de special-effectsindustrie

1 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- De special-effectsindustrie werkt nauw samen met de filmindustrie in Los Angeles (Hollywood). / In en rondom Los Angeles is een clustering van bedrijven uit de filmindustrie.
- In Los Angeles bevindt zich een grote groep creatieve mensen / In Los Angeles bevinden zich veel creatieve opleidingen.

per juiste reden

1

2 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- het werk in de special-effectsindustrie gedigitaliseerd is / steeds meer met computers wordt gedaan
- en dat (de technopool van) Silicon Valley is gespecialiseerd in IT-werk / in Silicon Valley veel IT-talent aanwezig is / in Silicon Valley een clustering van IT-bedrijven heeft plaatsgevonden

1

1

3 maximumscore 2

Juiste kenmerken die de special-effectsindustrie aantrekken zijn:

- veel hoogopgeleide mensen
- (potentieel) grote thuismarkt
- steun van de Chinese staat

Juiste kenmerken die de special-effectsindustrie afstoten zijn:

- taal-/cultuurbarrières
- censuur/bemoeienis door de Chinese staat

indien vier kenmerken juist (twee aantrekkende en twee afstotende)

2

indien drie of twee kenmerken juist

1

indien minder dan twee kenmerken juist

0

4 maximumscore 3

- In deze vier landen wordt Engels gesproken (en dat is de voertaal binnen de special-effectsindustrie)
- India
- De loonkosten liggen in India veel lager dan in de andere drie landen (en in Los Angeles) zodat India kan concurreren met lage lonen (terwijl de andere landen bedrijven proberen aan te trekken door belastingvoordelen te bieden)

1

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 2 – Een ranglijst van wereldsteden

5 maximumscore 1

- a New York
- b Los Angeles
- c Washington

6 maximumscore 2

- In Shanghai zijn veel zakelijke activiteiten omdat de focus ligt op exportgeoriënteerde industrie / dienstverlening / havenactiviteiten 1
- In Shanghai is relatief weinig informatie-uitwisseling omdat er (in China) sprake is van overheids censuur / omdat er tussen China en andere landen taalbarrières zijn 1

7 maximumscore 2

- In Londen en Parijs zijn (in tegenstelling tot Hongkong) veel mondiaal toonaangevende culturele activiteiten (bijvoorbeeld: modeshows / sportevenementen / toonaangevende musea / televisie- en theaterproducties) omdat deze steden al lange tijd culturele centra zijn van invloedrijke centrumlanden 1
- In Londen en Parijs is (in tegenstelling tot Hongkong) een grote politieke betrokkenheid omdat deze steden al lange tijd hoofdsteden/regeringscentra zijn van invloedrijke centrumlanden 1

8 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- In plaats van alleen Amsterdam zou dan de hele (noordvleugel van de) Randstad / Metropoolregio Amsterdam in de ranglijst opgenomen kunnen worden (oorzaak) 1
- waardoor een hogere Nederlandse notering in de ranglijst zou staan (omdat de meeste andere steden in de ranglijst minder verweven zijn met de omliggende steden) (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 3 – Klimaten en zeestromen in het arctisch gebied

- 9 maximumscore 1**
de wind
- 10 maximumscore 2**
Uit de beschrijving moet blijken dat
- in de zomer via grote rivieren veel (smelt)water de zeeën ten noorden van Siberië in stroomt (en in de winter vindt nauwelijks aanvoer van rivierwater plaats) 1
  - de toestroom van dit zoete water / rivierwater zorgt voor een daling van het zoutgehalte van de zeeën (en dit vindt in de winter nauwelijks plaats) 1
- 11 maximumscore 2**
- Baffin Land heeft een polair klimaat / toendraklimaat / ET-klimaat en de westkust van Noorwegen heeft een maritiem klimaat (met neerslag in alle jaargetijden) / Cf-klimaat 1
  - Baffin Land staat onder invloed van een koude zeestroom en de westkust van Noorwegen staat onder invloed van een warme zeestroom 1
- 12 maximumscore 3**
- in Siberië zijn (ondanks de lagere gemiddelde jaartemperatuur) de zomertemperaturen hoger dan op Groenland / de zomertemperaturen gedurende een langere periode boven nul dan op Groenland 1
  - Juiste oorzaken van dit klimatologische verschil zijn: 2
    - Groenland wordt omgeven door koude zeestromen (die de opwarming in de zomermaanden temperen) en Siberië niet.
    - De landmassa van Groenland is kleiner dan die van Siberië (waardoor Groenland in de zomer minder sterk opwarmt).
    - De landmassa van Groenland maakt, in tegenstelling tot die van Siberië, geen deel uit van een continent dat zich ook tot op lagere breedten uitstrekt.
- per juiste oorzaak 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 4 – Devils Tower

13 maximumscore 2

- Het vulkanisme bij Yellowstone (National Park) ontstaat boven een hotspot (waar de Noord-Amerikaanse plaat overheen schuift) 1
- Het vulkanisme in de Cascade Range ontstaat door subductie (van de Juan de Fuca-plaat onder de Noord-Amerikaanse plaat) 1

14 maximumscore 1

Devils Tower bestaat uit stollingsgesteente.
De omgeving van Devils Tower bestaat uit sedimentgesteenten.

Opmerking

Alleen als beide hoofdgroepen juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

15 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- door de intrusie/opstijging van magma opheffing ontstond / hoogteverschillen ontstonden 1
- waarna erosie het (zachtere) gesteente heeft afgebroken (en het hardere gesteente als rots is blijven staan) 1

16 maximumscore 1

De Golf van Mexico

17 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- Devils Tower en de Black Hills hoger liggen dan de omliggende Great Plains (oorzaak) 1
- waardoor er meer neerslag valt (en er dus andere vegetatie voorkomt) (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Moessons in Zuidoost-Azië

- 18 maximumscore 2**
Een juiste beschrijving is:
- De ITCZ ligt in juli ten noorden van de evenaar / boven het vasteland van Azië (en ten zuiden van de evenaar bevinden zich hogedrukgebieden) 1
  - De wind waait (van de hogedrukgebieden) noordwaarts over de evenaar richting de ITCZ en krijgt daarbij ten noorden van de evenaar een afwijking naar rechts (de Wet van Buys Ballot) 1
- 19 maximumscore 2**
Uit de beschrijving moet blijken dat
- in juli boven Australië een hogedrukgebied ligt en boven het vasteland van Azië een lagedrukgebied 1
  - de lucht vanaf (het droge) Australië een korte weg aflegt over zee (zodat de lucht in het zuidoosten van Indonesië nog relatief weinig vocht bevat) 1
- 20 maximumscore 2**
De juiste cultuurgebieden zijn:
- de islamitische wereld / Midden-Oosten / Arabië
  - Oost-Azië
  - Zuid-Azië
- indien drie cultuurgebieden juist 2
indien twee cultuurgebieden juist 1
indien minder dan twee cultuurgebieden juist 0
- 21 maximumscore 2**
Uit de uitleg moet blijken dat
- voor de exportlandbouw gebieden zijn ontbost (oorzaak) 1
  - waardoor de bodemerosie (tijdens de natte moesson) is toegenomen (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Zuidoost-Azië

Opgave 6 – Demografische verschillen in Zuidoost-Azië

22	maximumscore 1 b	
23	maximumscore 2 Een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Op het platteland is (bijvoorbeeld door mechanisatie) sprake van werkloosheid/armoede / In de steden is meer werk beschikbaar / zijn de lonen hoger 	1
	<ul style="list-style-type: none"> zodat mensen in toenemende mate van het platteland naar de steden trekken 	1
24	maximumscore 2 Cambodja - 3,9 ‰ (c) en 3,6 % (d) Indonesië - 1,2 ‰ (b) en 6,4 % (e) Singapore + 14,6 ‰ (a) en 8,1 % (f)	
	indien zes antwoorden juist	2
	indien vijf of vier antwoorden juist	1
	indien minder dan vier antwoorden juist	0
25	maximumscore 2 Een juiste reden is: Als het zuigelingensterftcijfer hoog is, nemen mensen meer kinderen omdat ze er rekening mee houden dat één of meerdere kinderen niet zullen overleven	1
	twee van de volgende landen: Myanmar, Maleisië, de Filipijnen, Brunei	1
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen als twee juiste landen zijn genoemd, 1 scorepunt toekennen.</i>	
26	maximumscore 2 Juiste voordelen zijn:	
	– De demografische druk is relatief laag.	
	– Er hoeven weinig kosten gemaakt te worden voor het niet-productieve deel van de bevolking.	
	– De beroepsbevolking is relatief groot.	
	per juist voordeel	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 7 – Grebbedijk, een superdijk?

27 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat daar stuwwallen / gestuwde afzettingen / heuvels liggen die hoger zijn dan de dijken (waardoor daar geen overstromingsgevaar is).

28 maximumscore 2

Juiste klimatologische oorzaken zijn:

- Het neerslagregiem wordt onregelmatiger / er zal meer neerslag in een korte tijd vallen.
- Een groter deel van de neerslag (in het stroomgebied) zal vallen in de vorm van regen (in plaats van sneeuw) (waardoor rivieren na een neerslagpiek meer water te verwerken krijgen).
- In het voorjaar kan door snelle stijging van de temperatuur in een korte tijd veel sneeuw smelten (waardoor rivieren ineens veel water moeten verwerken).

per juiste oorzaak

1

29 maximumscore 1

Amersfoort

30 maximumscore 4

Uit de argumentatie moet blijken dat

- op basis van criterium a moet worden gekozen voor mogelijkheid 2, omdat door het verder landinwaarts plaatsen van de dijk meer ruimte wordt gecreëerd voor de rivier. 1
- Dit draagt over een grote afstand bij aan een toename van de veiligheid langs de rivier (en dient niet alleen de gevestigde lokale belangen). 1
- op basis van criterium b moet worden gekozen voor mogelijkheid 1, omdat door het versterken van de dijk de veiligheid in het gebied achter de dijk vergroot wordt 1
- zonder dat woningen/bedrijven/landbouwgrond onder water kunnen komen te staan 1

Opmerking

Voor een antwoord waarin de mogelijkheden aan de juiste criteria worden gekoppeld, maar juiste argumentaties ontbreken, 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 8 – De wijk Spangen

31	maximumscore 2		
	<ul style="list-style-type: none"> Een juist verschil is: 1 In Spangen zijn in tegenstelling tot veel negentiende-eeuwse arbeiderswijken veel groenvoorzieningen. / In Spangen is meer aandacht besteed aan de woonomgeving. Een juiste overeenkomst is: 1 De huizen zijn relatief klein. / De wijk heeft een symmetrisch stratenpatroon. 		
32	maximumscore 2		
	Uit de redenering moet blijken dat		
	<ul style="list-style-type: none"> vanaf ongeveer 1960 veel van de oorspronkelijke bewoners wegtrokken / er suburbanisatie plaatsvond 1 en er nieuwe bewoners voor in de plaats kwamen die zich niet / minder verbonden voelden met de wijk 1 		
33	maximumscore 2		
	Een juiste redenering is:		
	<ul style="list-style-type: none"> Door de stadsvernieuwing veranderden de bewoners van de wijk niet 1 zodat de problemen die gekoppeld waren aan de bewoners bleven bestaan / verergerden 1 		
34	maximumscore 2		
	Juiste manieren zijn:		
	<ul style="list-style-type: none"> – Met het aanbieden van kluswoningen werden vooral initiatiefrijke / relatief hoog opgeleide bewoners aangetrokken. – Leegstand (en verpaupering) wordt hierdoor tegengegaan (wat de leefbaarheid verbetert). 		
	per juiste manier		1
35	maximumscore 2		
	Juiste redenen zijn:		
	<ul style="list-style-type: none"> – De woningen/portiekflats in de wijken uit de periode van de wederopbouw zijn niet in trek bij hogere inkomensgroepen. – De woningen/portiekflats in de wijken uit de periode van de wederopbouw bieden weinig mogelijkheden voor uitbreiding. – De woningen in de wijken uit de periode van de wederopbouw zullen nauwelijks in waarde stijgen als deze worden aangewezen als kluswoning. 		
	per juiste reden		1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: www.carseywolf.ucsb.edu, www.ilm.com, www.escapestudios.com

bron 2 bron: www.carseywolf.ucsb.edu

Opgave 2

bron 1 bron: www.atkearney.com

Opgave 3

bron 1 bron: www.windows2universe.org

bron 2 vrij naar: www.klimadiagramme.de

Opgave 4

bron 1 bron: Wikimedia en Cito

Opgave 6

bron 1 vrij naar: <http://esa.un.org>

bron 2 bron: World Factbook

Opgave 7

bron 1 vrij naar: De Gelderlander, 19 april 2013

bron 2 bron: Cito

Opgave 8

bron 1 vrij naar: De Grote Bosatlas

bron 2 bron: Cito

bron 3 bron: <http://issuu.com/stadsontwikkeling>